

Besöksnäringen i Blekinge

Kompetensförsörjning
2026-02-18

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte.....	3
1.1	Avgränsningar, metod och branschindelning.....	3
1.1.1	Branschindelning och definition.....	3
2	Regionala förutsättningar	4
2.1	En attraktiv besök- och sommardestination	5
3	Det regionala näringslivet	6
3.1	Besöksnäringen i Blekinge	6
3.2	Specialisering	7
3.3	Säsongsvariationer i sysselsättning	7
4	Besöksnäringen och arbetsmarknaden.....	9
4.1	Könsfördelning	9
4.2	Åldersfördelning.....	10
4.3	Utbildningsnivå och kompetenskrav.....	11
4.3.1	Utbildningsinriktningar.....	13
4.4	Branschen genererar jobb för nya på arbetsmarknaden	14
5	Källor	17
6	Appendix.....	18

Figurförteckning

Figur 1. Säsongsvariationer i branscher.	9
Figur 2. Könsfördelning i branschen.....	10
Figur 3. Åldersfördelning i branschen.....	11
Figur 4. Utbildningsnivå i branschen.....	12
Figur 5. vanligaste utbildningarna i branschen.....	13
Figur 6. Insteigsjobb per branscher.	16

1 Bakgrund och syfte

Alla regioner i Sverige har i uppdrag att fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt bedömningar av länets kompetensbehov på både kort och lång sikt. Under hösten 2025 och våren 2026 har tre kortrapporter tagits som beskriver arbetsmarknadssituationen och behoven av kompetens inom olika områden.

Den föreliggande analysen syftar till att beskriva och analysera kompetensförsörjningen inom besöksnäringen i Blekinge. Det betyder att ge en samlad bild över arbetsmarknadssituationen och kompetensbehoven i besöksnäringen. Rapporten är ett av två underlag för att bättre förstå branschens förutsättningar för god kompetensförsörjning tillsammans med en fördjupad kvalitativ studie med arbetsgivare i branschen. Analysens bidrag är ett kunskapsunderlag för regionala aktörer inom kompetensförsörjningsområdet att arbeta vidare med vad det gäller kompetensförsörjning i stort och utbildningsplanering.

1.1 Avgränsningar, metod och branschindelning

Rapporten har i grunden ett kvantitativt perspektiv och analysen bygger på data från framför allt Statistiska centralbyrån (SCB) och Tillväxtverket och till varje figur redovisas källa. Utgångspunkten är att studera turistbranscherna i Blekinge och när det är relevant att jämföra med övriga regioner. Med ett branshperspektiv som utgångspunkt kan vi närma oss kompetensförsörjningen genom att studera branschsammanställningen vad det gäller exempelvis ålder, kön och yrken samt vilka utbildningsgrupper som nyttjas. Kunskap om vilka utbildningar som efterfrågas kan ge vägledning för utbildningsplanering och dimensionering för att tillgodose framtida behov av kompetens i näringen.

Rapporten syftar inte till att ge en bred beskrivning av Blekinges arbetsmarknad och dess utmaningar och möjligheter inom kompetensförsörjningsområdet.¹ Med det sagt är det inte möjligt att beskriva kompetensförsörjningen inom området utan att också beskriva par demografiska aspekter, turismen i länet och hur besöksnäringen utvecklas, vilket påverkar besöksnäringens förutsättningar i Blekinge.

1.1.1 Branschindelning och definition

En viktig anledning till att rapporten närmar sig kompetensförsörjningsfrågan från ett branshperspektiv snarare än från ett utbildningsperspektiv är att det saknas en definition av besöksnäringen. Det försvårar arbetet med att identifiera vilka utbildningar och utbildningsgrupper som är direkt kopplade till näringen.

Ett första steg är att definiera turism. Enligt UNWTO, FN:s turistorganisation, definieras turism som *Människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften* (UNWTO). Besöksnäringen kan utifrån det definieras som *alla de företag och aktörer som har någon del av sin försäljning till turister* (Tillväxtverket). Mot den bakgrunden blir en branschavgränsning komplex eftersom många företag har någon försäljning till turister men få branscher riktar hela sin försäljning till turister. Till skillnad från många andra branscher utgår dessutom branschsammanställningen från vem som konsumerar snarare än vad som produceras.

¹ Utbildningsnivån, sysselsättningen, arbetskraftsdeltagande och matchningsproblematik har beskrivits utförligt i andra rapporter. Läs mer om de regionala förutsättningarna på Blekinges arbetsmarknad [här](#).

Tillväxtverket tar tillsammans med SCB fram turismräkenskaperna, vilket är en metod som används för att mäta turismens effekter på ekonomin genom att se hur stor andel av konsumtionen inom olika branscher som kan härledas till turism.² I analysen använder vi, med ett fåtal undantag, de branscher som ingår i Turismräkenskaperna för att klassificera besöksnäringen och som i hög grad innehåller verksamheter inriktade mot turister. De SNI-koder som används i analysen finns listade i appendix 1.³

2 Regionala förutsättningar

För att förstå besöksnäringen är det i regel turisters avtryck i ekonomin som är av intresse, men för att förstå de regionala förutsättningarna för turistbranscher är även demografiska aspekter viktiga att beakta. De turistbranscher som utgör besöksnäringen är inte bara beroende av turism och försäljning till turister utan i regel även av inhemsk konsumtion eftersom många verksamheter präglas av stora säsongsvariationer.

Turistbranschernas utveckling är beroende av närmarknadens efterfrågan på varor och tjänster. En stor efterfrågan från den lokala marknaden skapar goda utvecklingsförutsättningar. Att verka i en stor funktionell geografi är också attraktivt eftersom man kan vara besökare i sitt närområde. Verksamheter i eller i närheten av befolkningsrika platser har i regel större möjligheter att attrahera besökare från närområdet än vad mer avlägsna platser har.

För att bilda oss en uppfattning av marknadsunderlaget är befolkningsstorleken och dess utveckling viktig. Blekinge är Sveriges tredje minsta region, sett till invånarantalet och mellan 2000–2024 har länets befolkningsökning varit 4,5 procent (drygt 6 800 invånare), vilket är en förhållandevis svag utveckling och tillsammans med Kalmar en betydligt lägre ökningstakt än övriga Södra Sverige.⁴

Attraktivitet är ett komplext begrepp som kan studeras från olika perspektiv - boendattraktivitet, attraktivitet för företag eller attraktivitet för besökare. Det är inte givet att det som är attraktivitet för boende även är det för besökare. En plats med hög boendattraktivitet är en plats dit människor vill flytta och stanna kvar på. Omflyttningarna inom Sverige ger god indikation på olika platsernas boendattraktivitet. Platser med nettoinflyttning kan i regel antas ha en hög attraktionskraft utifrån att människor söker sig till attraktiva boendemiljöer. Blekinge har under hela 2000-talet haft en nettoutflyttning till övriga Sverige framför allt av unga vuxna. Med andra ord lyckas inte länet locka inflyttare från övriga Sverige i samma utsträckning som andra delar av landet attrahera invånare från Blekinge.

² Turismens effekter på svensk ekonomi, export och sysselsättning mäts genom satellitkontoberäkningar där den del av konsumtionen i olika branscher som kommer från turism samlas. Metoden för satellitkontoberäkningar eller turismräkenskaperna (Tourism Satellite Account (TSA)) har arbetats fram av UNWTO i samarbete med OECD och näringsens organisationer. Tillväxtverkets rapport *Fakta om svensk turism* ger fördjupad kunskap om turismens bidrag till den svenska ekonomin.

³ I Tillväxtverkets uppföljning inkluderas även detaljhandeln som inte är en del av turismräkenskaperna men som är sammanlänkad med turismsektorn.

⁴ Läs mer om Blekinges befolkningsstruktur och utveckling [här](#).

Regionen är belägen bredvid en av Sveriges tre storstadsregioner och för delar av Blekinge är Skåne en del av den funktionella geografin. Skånes arbetsmarknad är betydelsefull för länets samlade utvecklingsförutsättningar i form av tillgång till arbetstillfällen och företagens möjligheter till god kompetensförsörjning. Ett stort marknadsunderlag i närområdet kan till viss del kompensera för den lägre boendeattraktiviteten, vilket skapar goda förutsättningar för att utveckla turistbranscherna med besökare från närliggande geografier. Turismsektorn kan också vara en viktig pusselbit för att på sikt öka länets boendeattraktivitet.

För att vara en liten region med en mindre kritisk massa har länet jämförelsevis god köpkraft. Inkomsterna bland de sysselsatta i länet är över medianen i riket och ännu högre är de i Skåne. I de angränsande Smålandsregionerna är inkomsterna lägre och Kalmar har bland de lägsta inkomsterna bland de sysselsatta i landet.

2.1 En attraktiv besök- och sommardestination

En förhållandevis svag boendeattraktivitet betyder att länets attraktivitet som besöksdestination är mycket betydelsefull för turistbranscherna. Det är dock inte en enkel fråga att besvara med statistik, men genom att väga samman olika data kan vi uttala oss om länets attraktivitet för besökare.

En ofta använd källa för turismstatistik är Tillväxtverkets inkvarteringsstatistik över antalet gästnätter. Ett ökat antal gästnätter i regionen antas innebära fler besökare och ökad turismkonsumtion. Inkvarteringarna kan inte brytas ner på syfte, vilket betyder att både affärs- och nöjesresor inkluderas. Det medför att antalet gästnätter utöver besöksattraktivitet påverkas av flera faktorer som storlek och näringslivsstruktur.

Antalet gästnätter i Blekinge uppgick 2024 till 1 079 324 och jämfört med övriga regioner placerar sig länet i nivå med dess storlek. Med hänsyn till antalet invånare placerar sig Blekinge över medianen av landets regioner. Bortsett från pandemiåren har antalet gästnätter i länet ökat över tid och utvecklingen efter pandemin har varit över riksgenomsnittet.

Sommarmånaderna är viktiga för turism- och besöksnäringen. De senaste åren har sommarmånaderna stått för omkring 60 procent av alla gästnätter i Blekinge och det är framför allt under sommarmånaderna som antalet gästnätter har ökat. Under dessa månader förbättras även den relativa positionen och under juli kulminerar antalet gästnätter i länet. Det visar hur viktig sommarmånaderna är för hela årets turism samtidigt som det belyser svårigheten med att skapa en året-runt-turism.

Statistiken över gästnätter fångar inkvarteringar hos kommersiella anläggningar. Ett kompletterande mått är beståndet av fritidshus. Områden med många fritidshus kan väntas ha många besökare. I Blekinge finns drygt 13 350 fritidshus, vilket är det fjärde lägsta antalet bland landets regioner. Men per invånare ligger antalet fritidshus runt medianen. Över hälften av länets fritidshus ägs av personer som är folkbokförda utanför Blekinge, vilket är den sjunde högsta andelen. Det tyder på en stor återkommande turism och att turisterna inte endast består av besökare till kommersiella anläggningar utan även av fritidshusägare.

Ett annat sätt att studera hur människor rör sig är med hjälp av rörelsedata från mobilnätet som SCB hämtat, anonymiserat och aggregerat för att göra uppskattningar om hur befolkningsantalet på olika platser förändras över året. Det genomsnittliga antalet personer som befann sig i en kommun under alla dagar i juli har jämförts med det genomsnittliga

antalet personer på samma platser i oktober och november samma år (2022).⁵ I Blekinge är befolkningsökningen under sommartid stor och bara på Gotland är den relativa befolkningsförändringen större. Generellt söker sig många till mindre kommuner och naturnära miljöer medan befolkningen minskar i storstäderna. Situationen i länet påminner om den i Kalmar. Länet har haft svårt att konkurrera om inflyttare men exempelvis Öland lockar många besökare sommartid.

Sammantaget indikerar statistiken att Blekinge, trots en svag boendeattraktivitet, är en attraktiv besöksregion framför allt under somrarna. Somarmånaderna är viktiga för turistbranscherna då länet har en stor sommarbefolkning, vilket innebär ökad turismkonsumtion som skapar arbetstillfällen. Fritidshusstatistiken visar också att Blekinge är attraktivt för besökare till både kommersiella anläggningar och fritidshusägare.

3 Det regionala näringslivet

Den regionala näringslivsstrukturen är ytterligare en viktig aspekt för att förstå turistbranschernas förutsättningar. På en övergripande nivå står välfärdsbranscherna (offentlig förvaltning och försvar, utbildning samt vård och omsorg) för över 40 procent av sysselsättningen i Blekinge och är mer vanligt förekommande i Blekinge än i riket. Inom näringslivet är Blekinge en utpräglad teknik- och industriregion och tillverkningsindustrin med närmare 11 900 anställda står för stor andel av den samlade sysselsättningen. I tillverkningsindustrin finns flera av länets specialiseringar - dator- och elektronikindustrin, fordon- och transportindustrin, gummi- och plastindustrin samt livsmedelsindustrin.

I takt med att många arbetstillfällen inom industrin försvunnit har länet haft en utmanande omställningsperiod. Byggverksamhet, hotell- och restaurang, detalj- och sällanköpshandel är branscher som gynnats av god inhemsk köpkraft och en stark befolkningsutveckling, vilket har inneburit att de framför allt har koncentrerats till befolkningsrika geografier. De står förvisso för en betydande andel av jobben i Blekinge också men är i regel mindre vanligt förekommande som ett resultat av ett mindre befolkningsunderlag och låg ökningstakt. I den privata tjänstesektorn finns en tradition i länet av specialisering inom IT och telekom även om branschen är förhållandevis liten och en stor andel av jobben i branschen finns i storstadsregionerna. Inom den övriga avancerade tjänstesektorn (finans- och fastighet samt avancerade företagstjänster) har Blekinge jämfört med riket en lägre andel anställda.

Näringslivets strukturomvandling har resulterat i stora sysselsättningsskillnader inom Sverige och gynnat framför allt stora och täta miljöer. I Blekinge har sysselsättningsutvecklingen under lång tid varit svag medan arbetsproduktiviteten i näringslivet varit hög. En god tillväxt i flera service- och tjänstebanscher har inte kunnat kompensera för det minskade antalet arbetstillfällen inom industrin. För länets långsiktiga utveckling och konkurrenskraft är därför relationen mellan produktivitet och sysselsättning viktig.

3.1 Besöksnäringen i Blekinge

De branscher som kategoriserats som turistbranscher och utgör besöksnäringen står för 2 108 av jobben i Blekinge, vilket motsvarar 3,2 procent av den totala sysselsättningen. Jämfört

⁵ Läs om metod och resultat [här](#).

med tidigare rapporter är det en liten andel av den totala sysselsättningen i länet, vilket beror på att detaljhandeln inte är inkluderad. Med tidigare branschdefinitioner har detaljhandeln stått för en majoritet av sysselsättningen samtidigt som den i lägre utsträckning än övriga turistbranscher är beroende av turismkonsumtion.

Av turistbranscherna är restaurang- och caféverksamhet störst i länet med 1 044 anställda, vilket motsvarar närmare 50 procent av arbetstillfällena. Den nästa största turistbranschen är logiverksamhet med 535 anställda. Sport och fritid som består bland annat av golf- och fritidsanläggningar är tredje störst med 246 anställda. Kultur och nöje, transporttjänster och resebyråer står tillsammans för 275 jobb i Blekinge, vilket motsvarar endast 13 procent av den totala sysselsättningen i besöksnäringen.

Det är viktigt att notera att bidraget från turismbranscherna till samhällsekonomi varierar och hela förädlingsvärdet kan inte härledas till turism utan kommer också från konsumtion av lokalbefolkningen. Även om turistbranscherna i högre utsträckning än övriga näringslivet är beroende av turismkonsumtion är den inhemska marknaden en viktig marknad. Andelen av förädlingsvärdet som kan härledas till turismkonsumtion är i riket som högst inom resebyrå- och researrangörsverksamhet, transporttjänster samt logiverksamhet och som lägst inom kultur och nöje. Logiverksamhet är den bransch som i faktiska tal bidrar mest till ekonomin via turismkonsumtion följt av restaurangverksamhet. Det är också dessa två branscher som sysselsätter flest i landet inom turism.

3.2 Specialisering

Varierande tillgång till naturresurser, kompetens eller teknologi innebär att regioner har olika komparativa fördelar. En specialiserad bransch kan enkelt beskrivas som att den har större betydelse i regionen än i riket och i regel har särskilt goda förutsättningar i regionen. Mer konkret visar specialiseringsgraden en branschs andel av sysselsättningen i Blekinge dividerat med branschens andel i riket. Ett kvotvärde över ett innebär att branschen är större, andelsmässigt, i Blekinge än vad den är i riket. En hög specialiseringsgrad betyder en högre närvaro i regionen och indikerar en regional specialisering.

Av de sysselsatta inom besöksnäringen i Sverige arbetar färre än en procent i Blekinge och som helhet är branschen, med ovan definition, inte specialiserad i länet. Inte heller någon av delbranscherna har en specialiseringsgrad som överstiger 1. Det hänger delvis samman med näringslivsstrukturen. De regioner som har en stor turismnäring har i flera fall en mer utpräglad småskalig företagsstruktur än Blekinge.

Situationen är likartad i flera andra servicebranscher. De är centrala för den lokala arbetsmarknaden och serviceutbudet på platsen men de är inte mer vanligt förekommande i Blekinge än i riket. De serviceintensiva branscherna är i regel beroende av en stor närmarknad och inhemsk konsumtion eftersom tjänsterna inte kan exporteras och anpassas därför ofta efter befolkningsunderlaget i regionen. Turistbranscherna är till viss del ett undantag då de genom ett inflöde av besökare kan låna storlek från andra delar av Sverige och utlandet och på så sätt kompensera för det begränsade marknadsunderlaget på platsen.

3.3 Säsongsvariationer i sysselsättning

Turistbranscherna kan, som beskrivits tidigare, till skillnad från flera andra platsbundna näringar låna storlek för att kompensera för det mindre befolkningsunderlaget. Innan vi

riktar fokus mot arbetsmarknaden är det därför intressant att studera hur sysselsättningen varierar med befolkningsunderlaget under året.

Tidigare har den regionala sysselsättningsstatistiken varit begränsad till hur situationen varit på arbetsmarknaden i november månad. Men sedan ett par år publicerar SCB statistik över hur befolkningen sysselsätter sig under samtliga årets månader. Det öppnar möjligheter att studera hur sysselsättningen varierar över året i olika branscher och hur den ökade sommarbefolkningen påverkar sysselsättningen i turistbranscherna.

Det genomsnittliga antalet sysselsatta i Blekinge varierar förhållandevis mycket över året. Endast Gotland och Kalmar som liksom Blekinge är tydliga turismregioner har en större variation i antalet arbetstillfällen under året än Blekinge (mätt som standardavvikelsen per månad). Blekinge är en utpräglad sommardestination och under sommaren sker en stor befolkningsökning. Det resulterar sannolikt i en betydande turismeffekt på sysselsättningen. I förhållande till november (den vanliga mät månaden) är sysselsättningen i Blekinge 4,3 procent högre i juli. Endast på Gotland är differensen mellan månaderna större, vilket indikerar att det finns en betydande sommareffekt på sysselsättningen i länet. Men en del av sysselsättningsökningen under sommarmånaderna förklaras av sommarjobb och vikariat som inte kan härledas till ökad efterfrågan.

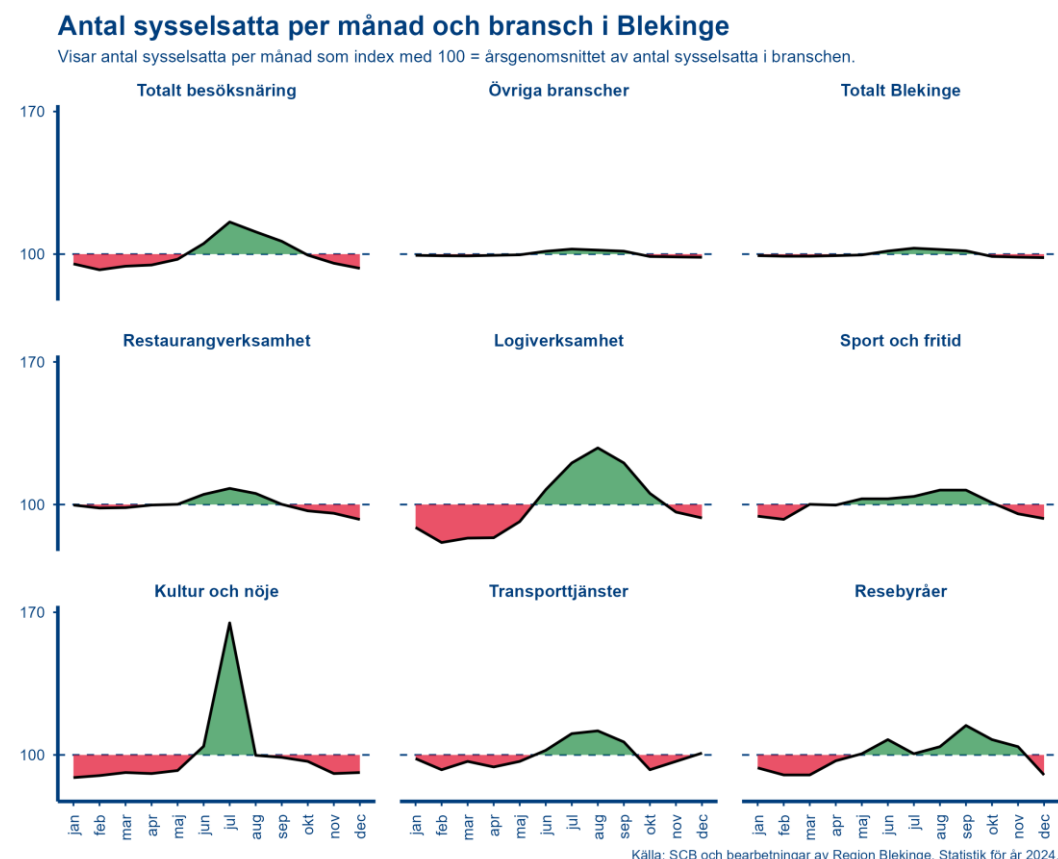
För att fånga säsongsvariationerna i besöksnäringen har vi studerat hur sysselsättningen varierar under året i turistbranscherna. Sysselsättningen uppvisar tydliga säsongsvariationer och i regel sker en sysselsättningsstopp under sommarmånaderna. Sysselsättningen i juli är 16 procent över årsgenomsnittet i besöksnäringen medan sysselsättningen i länet som helhet är 3 procent högre under samma månad. Slutsatsen blir att det stora antalet besökare under sommaren leder till en tydlig turismeffekt på sysselsättningen. Av turistbranscherna är ”sommareffekten” som störst inom kultur och nöje samt logiverksamhet men med undantag för resebyråverksamhet syns en tydlig sommareffekt i alla turistbranscher. Det är viktigt att notera att den stora ökningen inom kultur och nöje behöver sättas i relation till att branschen sysselsätter förhållandevis personer i länet.

Under sommarmånaderna ökar andelen sysselsatta i arbetsför ålder, benämnt sysselsättningsgraden. Under 2024 var sysselsättningsgraden som lägst i februari och uppgick till 79,9 procent i Blekinge. I juli var sysselsättningsgraden som högst och uppgick till 82,7 procent. En högre sysselsättningsgrad under sommarmånaderna behöver inte innebära att arbetsmarknadsförutsättningarna har förbättrats. Färre personer studerar under sommarmånaderna, vilket ökar arbetskraftsutbudet i regionen. Men arbetslösheten är lägre under sommarmånaderna. Fler i arbetskraften och samtidigt lägre arbetslöshet tyder sammantaget på att arbetsmarknaden i Blekinge generellt sett är stark under sommaren och att turistbranscherna har en viktig roll i det.

I tidigare näringslivsanalyser har vi resonerat kring utmaningar och möjlighet med starka regionala specialiseringar och beroendet av dessa. På liknande sätt kan vi diskutera för- och nackdelar med en stor variation i sysselsättningen under året. En hög aktivitet under sommaren indikerar att turismen utgör ett stort och viktigt bidrag till samhällsekonomin. Å andra sidan visar det också på en förhållandevis koncentrerad säsong och att det finns en sårbarhet i branschen. Det förstärks ytterligare av att branschen inte är specialiserad i länet (när årssysselsättningen studeras), vilket indikerar att sysselsättningen sjunker delar av året.

Sammanfattningsvis bidrar turistbranscherna inom besöksnäringen till den regionala ekonomin och har betydelse för regionens samlade sysselsättning och arbetsmarknad särskilt under sommarmånaderna. Den stora sommarbefolkningen innebär att turismen i Blekinge

genererar arbetstillfällen, vilket ger avtryck i den regionala ekonomin. Därtill är branschen viktig för det regionala serviceutbudet på platsen.

Figur 1. Säsongsvariationer i branscher.

4 Besöksnäringen och arbetsmarknaden

4.1 Könsfördelning

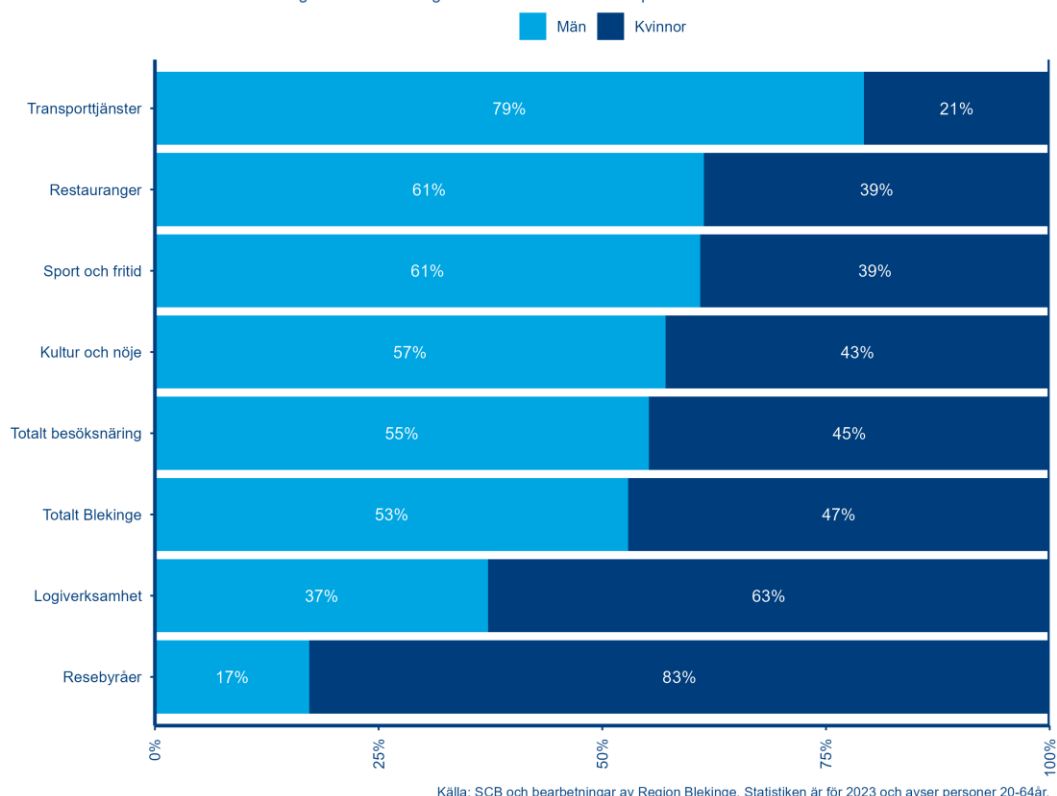
Könsfördelningen varierar kraftigt mellan branscher och på en övergripande nivå arbetar fler kvinnor än män inom offentlig verksamhet och företrädesvis inom välfärdsbranscherna. Män är i stället överrepresenterade i näringslivet inom främst teknik, bygg och industrin. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv kan en ojämn könsfördelning resultera i att det tillgängliga arbetskraftsutbudet begränsas då en stor del av arbetskraften inte söker sig till vissa branscher. Det försvårar arbetet för arbetsgivare att lyckas med kompetensförsörjningen. För individer riskerar det att leda till att utbildnings- och yrkesval styrs av könsnormer snarare än av talang och intresse.

Det är inte enkelt att definiera en jämställd bransch men ett ofta använt kriterium är en 60/40-könsfördelning. Det betyder att branscher med en könsfördelning inom den procentuella ramen är att betrakta som jämställda. Med den utgångspunkten har

turistbranscherna en förhållandevis jämn könsfördelning. 45 procent av de sysselsatta i en turistbransch är kvinnor medan 55 procent av de sysselsatta är män. Mellan de olika turistbranscherna är dock könsskillnaderna stora och endast i kultur och nöje ligger fördelningen inom 60/40-spannet. Dock är könsfördelningen i närheten av riktmärket inom logiverksamhet, restauranger och sport och fritid. Transporttjänster är kraftigt mansdominerade medan resebyråverksamhet tvärtom är kraftigt kvinnodominerad. De två mest ojämställda är också de minsta turistbranscherna, sett till sysselsättning.

Könsfördelning i Blekinge

Visar könsfördelningen i besöksnäringen och delbranscher samt på arbetsmarknaden totalt i länet.

Figur 2. Könsfördelning i branschen.

4.2 Åldersfördelning

Förståelse för ålderssammansättningen på arbetsmarknaden och inom branscher är viktigt ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Det kan bidra till en god uppfattning om framtida behov och bristsituationer. Genom att jämföra åldersavgångar och åldersinträden kan vi bilda oss grundläggande uppfattning om det finns risk för brist på arbetskraft framöver. Uppdelat kan det ge vägledning inom vilka branscher det finns risker för brist på efterfrågad kompetens.

Besöksnäringen har en yngre ålderssammansättning än arbetsmarknaden som helhet. Andelen unga personer mellan 20–34 år uppgår till 43 procent av de sysselsatta, vilket kan jämföras med 29 procent för arbetsmarknaden som helhet. I fyra av sex turistbranscher är andelen unga högre än för hela arbetsmarknaden i länet. Högst är andelen unga inom restaurangverksamhet där hälften av de sysselsatta är mellan 20–34 år följt av logiverksamhet (38 procent) och transporttjänster (38 procent).

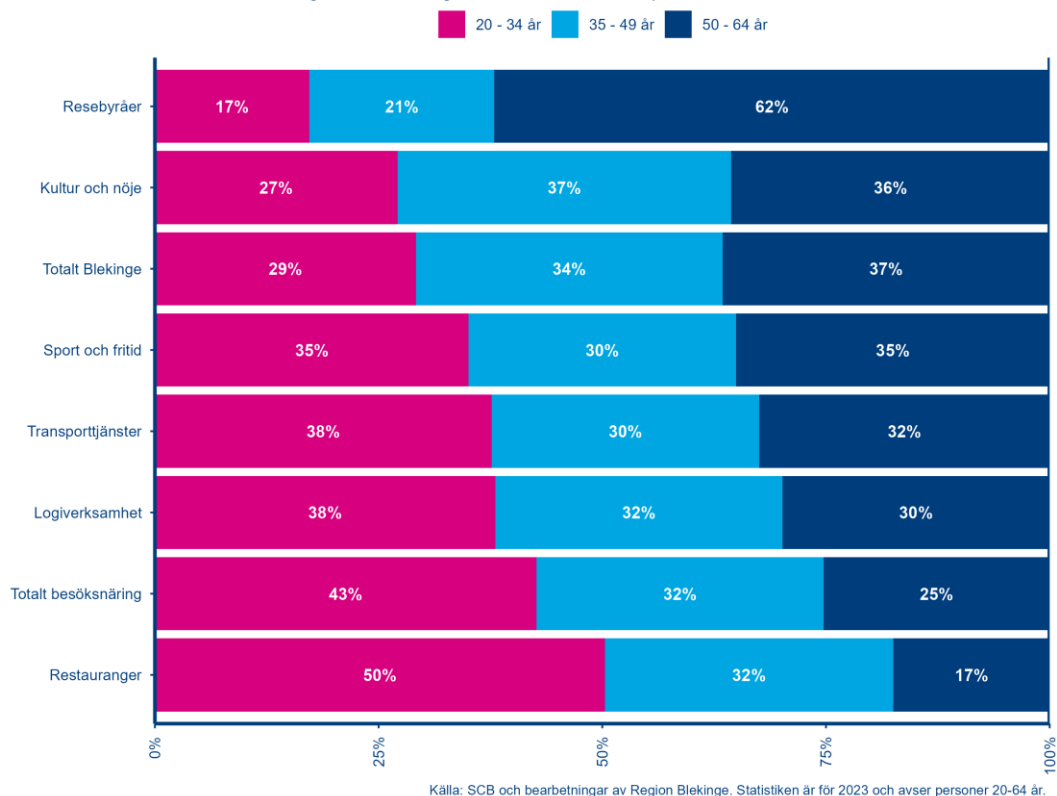
För hela besöksnäringen överstiger antalet unga sysselsatta också antalet äldre som är sysselsatta. Så är också fallet i tre av turistbranscherna och särskilt tydlig tyngdpunkt till yngre personer finns inom restaurang- och logiverksamhet. Dessa två turistbranscher dominerar och utgör tre fjärdedelar av sysselsättningen i branschen i Blekinge. Ålderssammansättningen i dessa får därigenom stort genomslag på hela näringens struktur.

Att turistbranscherna i regel präglas av en yngre arbetskraftsammansättning kan tolkas på flera sätt ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Å ena sidan motverkar det arbetskraftbrist till följd av framtida pensionsavgångar då inflödet av arbetskraft i branschen är större än det framtida utflödet. Turistbranscherna kan tolkas som ”inkörsport” till arbetsmarknaden för unga människor med både instegs- och säsongjobb. Å andra sidan kan tyngdpunkten till unga vara tecken på att många väljer att lämna näringen efter ett antal år.

En ytterligare anledning till att en förhållandevis stor andel av de sysselsatta är unga personer kan vara de i regel lägre utbildningskraven, vilket sannolikt gynnar personer med kort utbildning och arbetslivserfarenhet samt personer som befinner sig i studier.

Åldersfördelning i Blekinge

Visar åldersfördelningen i besöksnäringen och delbranscher samt på arbetsmarknaden totalt i länet.

Figur 3. Åldersfördelning i branschen.

4.3 Utbildningsnivå och kompetenskrav

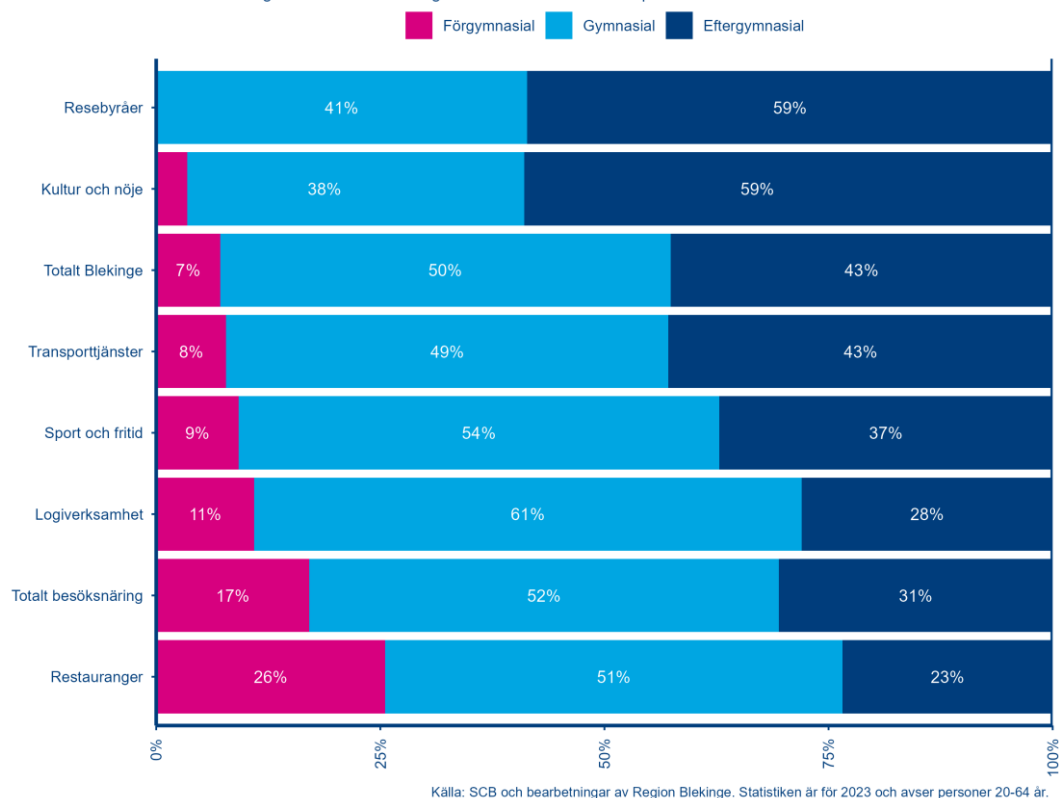
Utbildningsnivå och inriktning skiljer sig kraftigt åt mellan branscher. Variationen beror på att yrkessammansättningen skiljer sig åt mellan olika verksamheter. Det kan förklaras bland av skillnader i avanceringsgrad och krav på legitimation, vilket styr efterfrågan hos arbetsgivare på arbetskraft.

I turistbranscherna är utbildningsnivån och kompetenskraven likt inom flera andra servicebranscher i regel lägre i jämförelse med arbetsmarknaden i övrigt. I Blekinge har 31 procent av de sysselsatta i näringen en eftergymnasial utbildning, vilket kan jämföras med 43 procent för alla sysselsatta i länet. I två av turistbranscherna - Resebyråer och kultur och nöje – är andelen högutbildade betydligt högre än länsgenomsnittet. I sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att dessa sysselsätter förhållandevis få personer. I övriga turistbranscher är andelen högutbildade under länsgenomsnittet och med undantag för dessa två branscher är en gymnasial utbildning den vanligaste utbildningsnivån i turistbranscherna (52 procent).

Det är betydligt vanligare inom turistbranscherna än i övriga näringslivet med en förgymnasial utbildning. Den lägre utbildningsnivån är särskilt framträdande bland de sysselsatta inom den största turistbranschen, restaurangverksamhet, vilket får stort genomslag på den samlade utbildningsnivån bland de sysselsatta inom besöksnäringen.

Utbildningsnivåer i Blekinge

Visar utbildningsnivåer i besöksnäringen och delbranscher samt på arbetsmarknaden totalt i länet.

Figur 4. Utbildningsnivå i branschen.

De lägre kompetenskraven som beskrivits ovan kan också studeras utifrån vilka yrken de anställda har. På aggregerad nivå speglar yrkesstrukturen inom en bransch den kompetensnivå som yrkena efterfrågar, utan hänsyn till vilken utbildning de anställda har. Yrkesstatistiken visar också de på lägre kompetenskrav inom turistbranscherna. Andelen yrken som kräver eftergymnasial kompetens uppgår till 16 procent, vilket är betydligt lägre än för samtliga sysselsatta i länet (39 procent). Inom kultur och nöje samt sport och fritid är andelen yrken som kräver eftergymnasial högre än länsgenomsnittet. I turistbranscherna är andelen yrken som kräver kortare utbildning hög och uppgår till hela 33 procent, vilket kan jämföras med sex procent för hela arbetsmarknaden. Inom restaurang- och logiverksamhet

är andelen yrken som endast kräver kortare utbildning tydligt över genomsnittet och uppgår till 48 procent i restaurangverksamhet och 35 procent inom logiverksamhet.

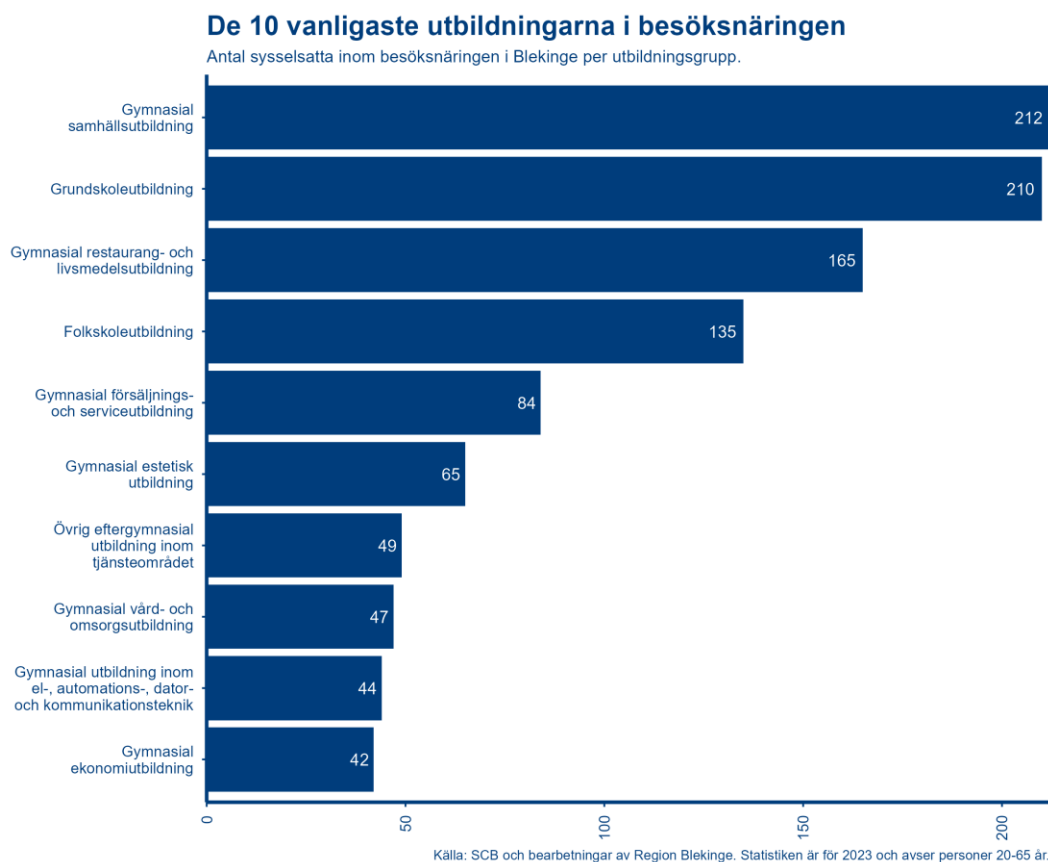
Dessa turismbranscher står för en betydande andel av hela näringen i länet, vilket medför att flera av de vanligaste yrkena också är relaterade till logi- och restaurangverksamhet.

Restaurang- och köksbiträden, kockar och kallskänkor, hovmästare och servitörer, städare samt hotellreceptionister är de fem vanligaste yrkena inom turistbranscherna.

4.3.1 Utbildningsinriktningar

Den valda branschklassificeringen medför att en stor variation av verksamheter och verksamhetsinriktningar är inkluderade. Det resulterar i att det även finns en stor bredd av yrken och utbildningsbakgrund bland de sysselsatta, vilket försvårar arbetet med att tydligt definiera vilka utbildningar som ”hör” till turism och besöksnäring.

För besöksnäringen som helhet är en gymnasial utbildning med inriktning mot samhällsvetenskap den vanligaste utbildningen bland de sysselsatta. Den näst vanligaste utbildningsinriktningen en förgymnasial utbildning. Den tredje vanligaste utbildningsinriktningen för turistbranscherna är gymnasial restaurang- och livsmedelsutbildning. Den fjärde vanligaste utbildningsinriktningen bland de sysselsatta är en gymnasial utbildning inom försäljning och service och den femte vanligaste utbildningen en gymnasial estetisk utbildning. Gemensamt för flera av de största utbildningsinriktningarna är att de är breda och av generell karaktär.

Figur 5. vanligaste utbildningarna i branschen.

Utöver ovan beskrivna utbildningsinriktningar är en gymnasial utbildning inom hotell och turism samt försäljning och service relativt vanligt förekommande bland de sysselsatta i turistbranscherna. Dessa utbildningsgrupper kan tillsammans med restaurang- och livsmedelsutbildning till skillnad från övriga beskrivas som ”turistutbildningar”.

1 400 sysselsatta i Blekinge har en gymnasial restaurang- och livsmedelsutbildning och 12 procent av dem arbetar i en turistbransch, vilket är en lägre andel än inom välfärdsbranscherna (utbildning samt vård och omsorg). Drygt 2 360 sysselsatta i Blekinge har en gymnasial försäljnings- och serviceutbildning men endast 4 procent av dessa arbetar inom en turistbransch och utbildningen är vanligare inom flera andra branscher. Närmare 190 sysselsatta har en gymnasial hotell- och turismutbildning 17 procent arbetar i någon av turistbranscherna, vilket är den vanligaste branschen för utbildningsgruppen.

SCB publicerade i december 2025 en långsiktig framskrivning över tillgång och efterfrågan på arbetskraft med olika utbildningar.⁶ I bedömningen av arbetsmarknadsläget 2040 förväntas en viss brist på försäljnings- och serviceutbildade i länet, vilket förklaras av att efterfrågan inte minskar i samma omfattning som tillgången minskar. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att spridningen på arbetsmarknaden är stor och endast en liten andel utbildningsgruppen arbetar i en turistbransch idag. Spridningen på arbetsmarknaden är också stor för sysselsatta med en restaurang- och livsmedelsutbildning. Tillgången på utbildningsgruppen i Blekinge förväntas minska något fram till 2040 medan efterfrågan är oförändrad, vilket resulterar i en relativt balanserad arbetsmarknad år 2040 för utbildningsgruppen. Det saknas en framskrivning för hotell- och turismutbildning i Blekinge eftersom antalet personer är för få, men nationellt bedöms det råda ett visst överskott år 2040.

Sammantaget varierar utbildningsbakgrunden bland de sysselsatta kraftigt, men i regel är de vanligaste utbildningarna breda och generellt utan inriktning. Generellt lägre kompetenskrav och krav på specialistkompetens kan förklara varför breda gymnasiala utbildningar tillsammans med kortare utbildning är vanliga. För utbildningar med turismanknytning arbetar en förhållandevis låg andel inom näringen. Det kan förklara varför det generellt är få med dessa utbildningar som har ett yrke som matchar utbildningens inriktning. Att en låg andel sysselsatta har en relevant utbildning och att många breda utbildningar är vanliga stärker bilden av att det är låga trösklar in och kompetenskraven lägre. Det visar också att det finns många möjliga utbildningar som kan leda till jobb i branschen.

4.4 Branschen genererar jobb för nya på arbetsmarknaden

Arbetskraftssammansättningen skiljer sig åt inom turistbranscherna jämfört med övriga arbetsmarknaden. I jämförelse består de sysselsatta av en stor andel både unga personer och personer med kortare utbildningsnivå. Dessa grupper har generellt haft svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är därför intressant att studera hur turistbranscherna fungerar som en första väg in på arbetsmarknaden.

Att breda gymnasiala utbildningar och förgymnasial utbildning är vanligt förekommande i turistbranscherna tillsammans med att en stor andel av yrkena har en förhållandevis låg avanceringsgrad indikerar generellt lägre kompetenskrav och efterfrågan på specialistkompetens. Det betyder förhållandevis låga trösklar in i turistbranscherna. Den låga

⁶ Läs mer om regionala trender och prognoser [här](#).

matchningsgraden och att förhållandevis få med en relevant utbildning arbetar inom näringen kan tolkas som att det även är låga trösklar ut. Att turistbranscherna sysselsätter många unga personer kan både vara ett tecken på att många jobb skapas för personer med kortare erfarenhet eller att många väljer att lämna branschen efter ett antal år.

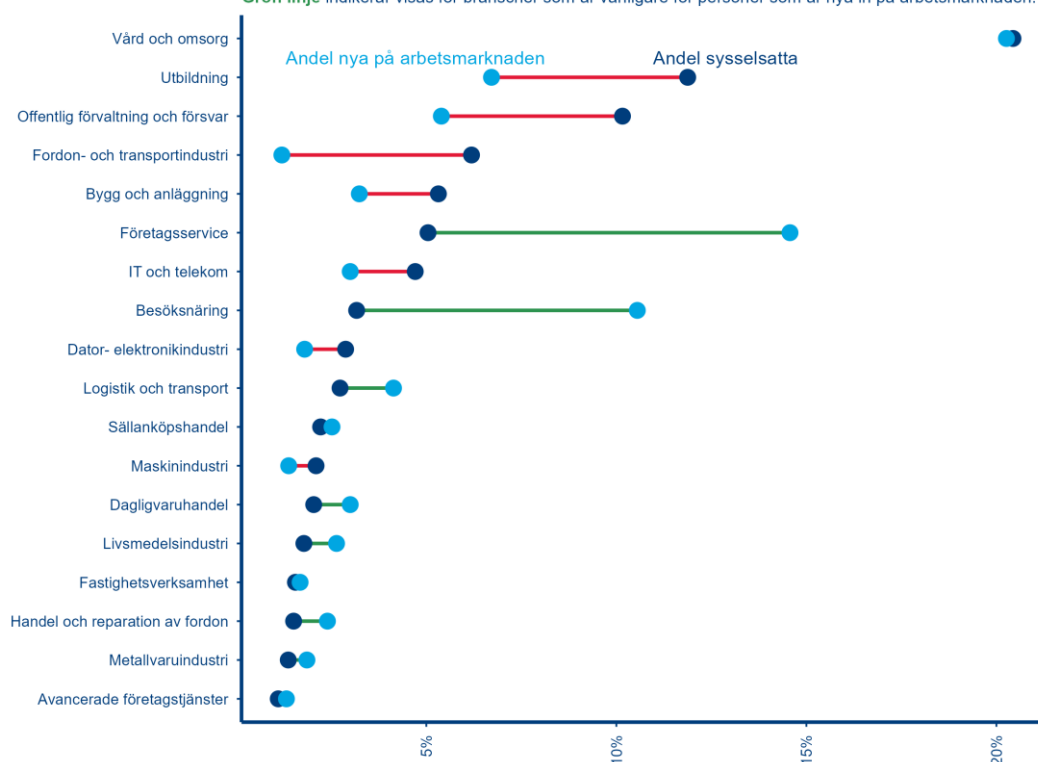
För att undersöka branschens betydelse för personer med svag anknytning till arbetsmarknaden studerar vi hur personer sysselsätter sig över tid. Initialt identifieras de personer mellan 20–65 år som 2023 inte var sysselsatta. Det är personer som är arbetslösa, sjuka eller av andra anledningar inte är förvärvsarbetande. Vi har valt att exkludera de som är studerande och pensionärer. Därefter väljs de personer från denna grupp som året efter (2024) är sysselsatta. Dessa personer har därmed gått från att stå utanför arbetsmarknaden till att vara sysselsatta och anses därmed vara nya på arbetsmarknaden. Till sist studerar vi branschfördelningen för denna grupp och i förhållande till den samlade branschstrukturen.

Av de personer som är nya på arbetsmarknaden arbetar 10,6 procent inom besöksnäringen, vilket är en betydligt större andel än branschens totala marknadsandel (3,2 procent). Mer konkret innebär det att det är betydligt vanligare att arbeta inom någon av turistbranscherna för nya på arbetsmarknaden. Det är inom besöksnäringen, med undantag för företagsservice, som differensen är som störst mellan nya på arbetsmarknaden och branschens andel av den totala sysselsättningen. Endast vård och omsorg som fler inom gruppen ”nya” arbetar än inom besöksnäringen, vilket beror på att vård och omsorg är en så pass stor bransch. De branscher som präglas av en hög andel avancerade yrken och höga utbildningskrav sysselsätter å andra sidan en lägre andel av nya på arbetsmarknaden.

Turistbranscherna har som helhet stor betydelse för regionen både för sysselsättning och serviceutbud, inte minst under sommarmånaderna. Dessutom är branschen betydelsefull för nya personer på arbetsmarknaden genom att turistbranscherna står för en betydande andel av instegsjobben på arbetsmarknaden och kan betraktas som en viktig instegsbransch.

Branschstruktur för nya på arbetsmarknaden

Visar branschstrukturen totalt i Blekinge och för de som inte varit sysselsatta föregående år.
Grön linje indikerar visas för branscher som är vanligare för personer som är nya in på arbetsmarknaden.

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge. Statistiken är för 2023 och 2024 och avser personer 20-65 år. Branscher > 1 procent av länets sysselsättning visas.

Figur 6. Instegsjobb per branscher.

5 Källor

Region Blekinge, (2022), Smart specialisering 2022 – Näringslivets struktur och utveckling i Blekinge.

Region Blekinge, (2023), Kompetensförsörjning - Vård och omsorg.

Region Blekinge, (2025), Befolkningsstruktur och flyttningar - Ett underlag om befolkningsstruktur, utveckling och flyttströmmar.

SCB, (2023), Snart väntas sommarens stora folkförflyttning. URL:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2023/snart-vantas-sommarens-stora-folkforflyttning/>

SCB, (2025), Regionala trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad. URL:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-samt-forskning-inom-hogskolan/analyser-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/trender-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/produktrelaterat/aktuellt/regionala-trender-och-prognoser/>

Tillväxtverket, (2022), Fakta om svensk turism 2021.

Tillväxtverket, (2025), Turismen i siffror 2024.

Tillväxtverket, (2025), Turismräkenskaper 2024.

Tillväxtverket, Kunskapsbank för turism och besöksnäringen – om turism och besöksnäring. URL: <https://kunskapbesoksnaring.se/om-turism-och-besoksnaring>

Tillväxtverket, Om turismräkenskaperna. URL:

<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/statistikomturism/turismrakenskaperna/omturismrakenskaperna.2358.html>

6 Appendix

SNI-kod	Benämning	Bransch	Turistbransch
49100	järnvägsbolag, passagerartrafik	Besöksnäring	Transporttjänster
50102	havs- och kustsjöfartsrederier, icke reguljär passagerartrafik	Besöksnäring	Transporttjänster
50301	rederier för sjöfart på inre vattenvägar, reguljär passagerartrafik	Besöksnäring	Transporttjänster
50302	rederier för sjöfart på inre vattenvägar, icke reguljär passagerartrafik	Besöksnäring	Transporttjänster
51101	flygbolag, reguljär passagerartrafik	Besöksnäring	Transporttjänster
51102	charter- och taxifygbolag	Besöksnäring	Transporttjänster
55101	hotell med restaurang	Besöksnäring	Logiverksamhet
55102	konferensanläggningar	Besöksnäring	Logiverksamhet
55103	hotell utan restaurang	Besöksnäring	Logiverksamhet
55201	vandrarhus m.m.	Besöksnäring	Logiverksamhet
55202	stugbyar m.m.	Besöksnäring	Logiverksamhet
55300	campingplatser m.m.	Besöksnäring	Logiverksamhet
56100	restauranger	Besöksnäring	Restaurang och caféverksamhet
77110	personbilsuthyrare	Besöksnäring	Övriga transporttjänster
77120	lastbilsuthyrare	Besöksnäring	Övriga transporttjänster
77210	uthyrare av fritids- och sportutrustning	Besöksnäring	Sport och fritid
79110	resebyråer	Besöksnäring	Resebyrå- och researrangörverksamhet
79120	researrangörer	Besöksnäring	Resebyrå- och researrangörverksamhet
79900	turistbyråer o.d.	Besöksnäring	Resebyrå- och researrangörverksamhet
90010	producenter av konstnärliga, litterära och artistiska verk	Besöksnäring	Kultur och nöje
90020	stödföretag till artistisk verksamhet	Besöksnäring	Kultur och nöje
90040	teater- och konserthusföretag o.d.	Besöksnäring	Kultur och nöje
91020	museer	Besöksnäring	Kultur och nöje
91030	kulturminnesinstitutioner	Besöksnäring	Kultur och nöje
91040	botaniska trädgårdar, djurparker och naturreservat	Besöksnäring	Kultur och nöje
93111	skidsportanläggningar	Besöksnäring	Sport och fritid
93112	golfbanor, golfklubbar	Besöksnäring	Sport och fritid
93113	motorbanor	Besöksnäring	Sport och fritid
93114	trav- och galoppbanor	Besöksnäring	Sport och fritid
93119	sporthallar, idrottsplatser och andra sportanläggningar	Besöksnäring	Sport och fritid
93210	nöjes- och temaparker	Besöksnäring	Sport och fritid
93290	övriga fritids- och nöjesanläggningar	Besöksnäring	Sport och fritid